Oświadczenie złożone
przez senatora Tadeusza Kopcia
na 32. posiedzeniu Senatu
w dniu 29 października 2021 r.

Oświadczenie skierowane do minister klimatu i środowiska Anny Moskwy

Szanowna Pani Minister!

W związku z problemami mieszkańców miejscowości położonych przy granicy z Republiką Czeską chciałbym przedstawić aktualny stan prawno-techniczny obowiązujący na pograniczu polsko-czeskim związany z eksploatacją węgla kamiennego przez kopalnię ČSM w Stonawie.

Do końca 2020 r. obowiązywało wspólne stanowisko stron Polski i Czech w kontekście transgranicznego oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pt. Kontynuacja działalności górniczej kopalni ČSM w latach 2009–2020.

Zgodnie z oświadczeniem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, minister środowiska Republiki Czeskiej pismem z dnia 20 sierpnia 2019 r. powiadomił GDOŚ w trybie art. 3 Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (konwencja Espoo) o rozpoczęciu postępowania dokonującego oceny oddziaływania na środowisko (w tym w kontekście transgranicznym) kopalni Darkov ČSM w latach 2021–2030.

Minister środowiska Republiki Czeskiej pismem z dnia 3 lutego 2021 r. poinformował, że na pisemny wniosek inwestora postępowanie to zostało zakończone, a postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia nie będzie kontynuowane.

Z dokumentacji ze wspólnego posiedzenia stałych grup roboczych Dwustronnej Międzyrządowej Komisji (DMK) wynika, że tylko od stycznia do maja 2021 r. zarejestrowano 110 wstrząsów górniczych o znacznej sile z negatywnymi skutkami odczuwanymi po stronie Rzeczypospolitej Polskiej. Po stronie polskiej następuje tzw. deformacja, czyli osiadanie terenu.

Kopalnia ČSM w Stonawie prowadzi także odwodnienie wyrobisk w byłej kopalni „Morcinek" w Kaczycach. Brak postępowania transgranicznego na lata 2020–2030 dotyczącego wymienionych działań jest poważnym naruszeniem Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Czeski przedsiębiorca OKD SA, do którego należy kopalnia węgla kamiennego ČSM w Stonawie, odstępując od postępowania transgranicznego na lata 2020–2030, uważa, iż te działania nie wywołują wpływu na terenach przygranicznych po stronie Polski, co jest oczywiście niezgodne ze stanem faktycznym. Jednocześnie czeski przedsiębiorca OKD SA pozbawia obywateli Polski możliwości skutecznego dochodzenia swoich roszczeń, w przypadku zaistniałych szkód nieuznanych arbitralnie przez stronę czeską, a polskie prawo geologiczno-górnicze w tym zakresie opiera się na kodeksie cywilnym i odpowiedzialności deliktowej.

Wnoszę o renegocjację porozumienia zawartego w 1984 r. pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej o współpracy przy wydobywaniu złóż węgla kamiennego w rejonie polsko-czechosłowackiej granicy, gdyż jest ono nieadekwatne do obecnej sytuacji geopolitycznej oraz prawnej, ale przede wszystkim niezbędne jest zwiększenie skutecznej kontroli prowadzonej eksploatacji w bezpośredniej bliskości granicy Rzeczypospolitej Polskiej i położonych tam miejscowości.

Z wyrazami szacunku
Tadeusz Kopeć